

Kannanotto 13.3.2014

**Ensi- ja turvakotien liitto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Pelastakaa Lapset
Suomen Vanhempainliitto
Väestöliitto**

Lapsi- ja perhejärjestöjen vetoamus pääministeri Jyrki Kataisen hallitukselle:

Lapsilta ei saa enää leikata

Lapsi- ja perhejärjestöt vetoavat pääministeri Jyrki Kataisen hallitukseen, ettei se enää kehysriihessä kohdistaisi leikkauksia lasten ja perheiden palveluihin ja toimeentuloetuuksiin.

Tällä hallituskaudella on jo leikattu kuntien valtionosuuksia, jäädytetty lapsilisän indeksikorotukset ja päätetty rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä kotihoidon tuen ja päivähoito-oikeuden rajaamisesta sekä toisen asteen koulutuksen rahoituksen leikkaamisesta. Näillä ratkaisuilla on merkittävät kielteiset vaikutukset lasten ja perheiden arkeen. Hallitus ei ole päätöksissään kuunnellut perheitä eikä lapsia. Tästä esimerkkinä on kotihoidontukea koskeva päätös. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen viime viikolla julkaiseman kyselytutkimuksen mukaan enemmistö pienten lasten vanhemmista vastustaa hallituksen linjausta jakaa kotihoidon tukikausi tasan molempien vanhempien kesken.

Lapsi- ja perhejärjestöt pitävät tärkeänä yhteistä, kaikkia lapsia ja lapsiperheitä koskevaa lapsi- ja perhepolitiikkaa, jossa lapsuusiän tärkeys tiedostetaan. Lapsi- ja perhepolitiikan perustana tulee säilyttää kaikille lapsille yhteiset palvelut ja etuudet kuten lapsilisä, neuvola, varhaiskasvatus ja koulu.

Lapsuusiän olosuhteet vaikuttavat ratkaisevalla tavalla koko myöhemmän elämän terveyteen ja hyvinvointiin. Perusta työ- ja toimintakyvylle muodostuu lapsuudessa. Lasten pahoinvoinnista seuraa koulutuksen, työelämän ja sosiaalisten suhteiden ulkopuolelle jäämistä, mikä alentaa työllisyysastetta ja kasvattaa merkittävästi julkisen talouden menoja ja kestävyysvajetta. Lasten ja perheiden hyvinvoinnin turvaaminen onkin tärkein asia, jolla julkisen talouden kestävyysvaje saadaan kurottua umpeen. Lapsuuteen panostaminen on julkiselle taloudelle tuottava investointi. Esimerkiksi talousnobelisti James Heckman on todennut lasten ja perheiden tukeen käytetyn rahan tuovan yhteiskunnalle moninkertaisen tuoton.

Lasten ja perheiden peruspalvelujen ja ehkäisevän työn voimavarat ovat jo nyt alimitoitettut. Perheiden on vaikea saada ehkäiseviä palveluita: esimerkiksi kotipalvelun saamiseksi saatetaan edellyttää lastensuojelun asiakkuutta. Kotipalvelun lisäksi myös ennalta ehkäisevän perhetyön käytikertoja on vähennetty.

Korjaavan työn resurssit on turvattava, mutta samalla on ymmärrettävä ennalta ehkäisevän työn vaikuttavuus. Kunnissa painopiste on siirtynyt ennalta ehkäisevästä työstä korjaavaan työhön. Ennalta ehkäisevä työ on sekä inhimillisesti että taloudellisesti hyvä investointi. Esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevien lasten auttaminen mahdollisimman varhain hyödyttää kaikkia.

Jorma Sipilä ja Eva Österbacka laativat viime vuonna valtiovarainministeriölle selvityksen lasten ja perheiden palveluista. Selvityksessään *Enemmän ongelmien ehkäisyä, vähemmän korjailua?* Sipilä ja Österbacka toteavat osuvasti: ”Yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta lasten kehitys on asia, jota olennaisempaa ei ole.” Sipilä ja Österbacka korostavat erityisesti pienten lasten perheiden tuen merkitystä ja perheiden tukemista kokonaisuuksina. Yhteiset ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut, kuten kotipalvelu ovat hyviä tukimuotoja, koska ne eivät leimaa perhettä.

Sipilä ja Österbacka korostavat, että Suomessakin on aika huomioida kansainvälinen tutkimus, joka yksiselitteisesti korostaa varhaiskasvatuksen merkitystä lapsille ja erityisesti heikommassa asemassa oleville lapsille. Järjestöt vetoavat hallitukseen, että se kehysriihessä ottaa vakavasti lasten hyvinvointia koskevan tutkimustiedon mm. käsiteltäessä tulevan varhaiskasvatustilain voimavaroja. On syytä muistaa, että varhaiskasvatuksen tärkeimmät laatutekijät ovat hyvin koulutettu henkilökunta ja riittävän pienet lapsiryhmät.

1990-luvun laman aikana tehtiin leikkauksia, jotka vaikuttivat kielteisesti lasten hyvinvointiin. Leikkaukset olivat lyhytnäköisiä, sillä leikkaukset lisäsivät kuntien ja valtion tulevia kustannuksia. Esimerkiksi psykiatrisessa laitoshoidossa olevien ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten osuus ikäluokastaan on kasvanut 150 prosenttia 1990-luvun alusta 2010-luvulle. Tarja Paakkosen väitöstutkimuksessa (Itä-Suomen yliopisto 2012) todettiin lasten ja nuorten tarpeen psykiatriseen laitoshoitoon lisääntyneen 1990-luvulla, kun kouluterveydenhuollosta ja perheneuvoloista säästettiin.

Järjestöt peräävät hallituksen vastuuta hakea leikkauksia muualta kuin lapsilta esimerkiksi käymällä läpi yritysten suorat tuet ja verotuet sekä arvioimalla niiden työllisyysvaikutukset ja vaikutukset julkiseen talouteen. Myös kotimaisen ja kansainvälisen veronkierron torjuminen on tärkeää julkisen talouden kestävyuden parantamisessa.

Lisätietoja:

Ensi- ja turvakotien liitto:

Ritva Karinsalo, toimitusjohtaja, p. 0400 291 785, ritva.karinsalo(at)ensijaturvakotienliitto.fi

Mannerheimin Lastensuojeluliitto:

Mirjam Kalland, pääsihteeri, p. 050 598 8133, mirjam.kalland(at)mll.fi

Esa Iivonen, asiantuntijalakimies, p. 050 411 1562, esa.iivonen(at)mll.fi

Pelastakaa Lapset:

Hanna Markkula-Kivisilta, pääsihteeri, p. 050 462 1148, hanna.markkula-kivisilta(at)pelastakaalapset.fi

Suomen Vanhempainliitto:

Tuomas Kurttila, toiminnanjohtaja, p. 050 544 375, tuomas.kurttila(at)vanhempainliitto.fi

Tuija Metso, erityisasiantuntija, 044 755 1371, tuija.metso(at)vanhempainliitto.fi

Väestöliitto:

Helena Hiila-O'Brien, toimitusjohtaja, p. 09 2280 5101, helena.hiila(at)vaestoliitto.fi